

Sagsnr.

Information om udfordringsretten

Baggrund

Doknr.

Udfordringsretten blev lanceret i december 2008 i et samarbejde mellem den daværende VK-regering, KL og Danske Regioner.

Dato

19-10-2015

Udfordringsretten giver kommuner og regioner og deres institutioner mulighed for at komme med deres bud på, hvordan tingene kan gøres anderledes – og mindre bureaukratisk - i den offentlige sektor. På forsøgsbasis kan skoler, daginstitutioner, plejecentre, sygehusafdelinger og andre institutioner i kommuner og regioner blive fritaget fra gældende statslige, lokale og overenskomstaftalte regler. Forsøgene skal give de enkelte offentlige institutioner og private leverandører større frihedsgrader til at gå nye veje og afprøve enklere måder at løse opgaverne på – til inspiration for den offentlige sektor som helhed.

Udfordringsretten indgår i den fælles målsætning om at fremme afbureaukratisering. Det særegne bidrag til den samlede afbureaukratiseringsindsats er muligheden for på forsøgsbasis at afprøve betydningen af en regelforenklning. Inden reglerne eventuelt ændres med virkning for alle kommuner eller regioner.

Der er sat en række forsøg i gang, og de mange ansøgninger til udfordringsretten har allerede givet et værdifuldt input til det generelle afbureaukratiseringsarbejde. Fremover vil gode idéer og forsøgserfaringer ligeledes indgå i det generelle afbureaukratiseringsarbejde.

Initiativet blev aftalt i økonomiaftalerne for 2009. Oprindeligt var forsøg under udfordringsretten afgrænset til at løbe frem til slutningen af 2011. I forbindelse med økonomiaftalerne for 2011 blev udfordringsretten dog forlænget til udgangen af 2013. Med økonomiaftalerne for 2013 skete endnu en forlængelse af ordningen til udgangen af 2015.

Kriterier for forslag til forsøg

Kernen i udfordringsretten er at lette det arbejde, der er tynget af procesregler. Det vil sige regler, der fastlægger bestemte procedurer for opgavevaretagelsen. Udfordringsretten er derfor målrettet forsøg, som kommer med alternative forslag til, hvordan opgaver kan løses. Det er dog også muligt at søge om dispensation til forsøg, som ikke kun vedrører fravigelse af procesregler.

Udfordringsretten omfatter alle ministerområder med kommunal og regional relevans. Der er enkelte helt overordnede rammer for udfordringsretten:

- Formålet med lovgivningen skal fortsat opfyldes under forsøgsperioden.
- Borgernes retssikkerhed må ikke kompromitteres.

- Der kan ikke gives dispensation fra regler, hvis det indebærer mulighed for at tilsidesætte tilgrænsende regler fx konkurrenceretlige regler, EUregulering mv.
- Der må i udgangspunktet ikke være merudgifter forbundet med forsøget. Eventuelle udgifter afholdes i så fald af den ansøgende kommune, region, institution eller på anden vis fx via relevante puljer og fonde.
- Kvaliteten og sikkerheden for de velfærdsydelser som leveres til borgerne, må ikke sættes på spil.

Ansøgningsproces

Ansøgninger til udfordringer skal indsendes på et særligt ansøgningskema, som kan findes på Social- og Indenrigsministeriets hjemmeside <http://sim.dk/arbejdsomraader/kommunal-og-regionaloekonomi/frikommuneforsogog-udfordringsret/udfordringsret.aspx>

Alle ansøgninger skal gennem den pågældende kommune eller region. Institutioner og private leverandører sender derfor deres ansøgninger til den relevante kommune eller region, som står for kvalitetssikring af ansøgningerne.

Hvis ansøgningen forudsætter dispensation fra statslige regler, skal kommunen/regionen indsende ansøgningen direkte til det relevante fagministerium. Ministerier har med inddragelse af KL og Danske Regioner 8 uger til at behandle ansøgningen og sende et svar til kommunen eller regionen. Mere information om det kan findes via dette link om [forenklet sagsbehandlingsproces](#).

Ønsker kommunen/regionen at igangsætte forsøg med overenskomstmæssige regler, skal ansøgningen sendes til KL/Regionernes Lønnings- og Takstnævn. Ved forsøg, hvor der dispensere fra lokale regioner og procedurer mv., kan den enkelte kommune eller region selv træffe beslutning om igangsættelse af forsøg.

Forsøgshjemler, afslag mv.

Udfordringsretten baserer sig på de forsøgshjemler og dispensationsmuligheder, der allerede eksisterer i den gældende lovgivning. Det vil sige, at de enkelte fagministerier kun kan give dispensation til forsøg, hvis lovgivningen åbner mulighed for det. Udfordringsretten har dermed ingen selvstændig juridisk forankring, men baseres på de muligheder, der allerede eksisterer i sektorlovgivningen.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at begrunde et afslag på en ansøgning i manglende forsøgsadgang i lovgivningen. Hvis det er tilfældet, skal det præciseres, hvorvidt fagministeriet ønsker at tilvejebringe den manglende forsøgshjemmel eller eventuelt gennemføre en generel regelforenkling og hvis ikke, hvilke årsager der ligger til grund herfor. Hvis der er givet tilladelse til lignende forsøg, bør ministeriet endvidere gøre opmærksom på det.

Fagministerierne skal generelt vejlede om mulighederne inden for de gældende regler og eventuelle alternative veje til at opnå det ønskede. Overordnet er det målsætningen at sikre tilvejebringelse af de nødvendige forsøgshjemler, med mindre afgørende hensyn taler her imod, så alle gode og velbegrundede forsøg kan igangsættes.

Proces i forbindelse med forlængelse af igangsatte forsøg

Der er mulighed for at søge om at forlænge allerede igangsatte forsøg. Det sker ved, at kommunen/regionen henvender sig til det pågældende fagministerium og anmoder om forlængelse. Det er det enkelte fagministerium, som vurderer, hvorvidt det er relevant at forlænge forsøget.

Evaluering af forsøg

Det er vigtigt at sikre en systematisk erfaringsopsamling gennem en evaluering af de enkelte forsøg. Det er den enkelte kommune og region, som har ansvaret for både gennemførelsen af forsøg og systematisk erfaringsopsamling og evaluering af de enkelte forsøg.

Evalueringen af et konkret forsøg skal udarbejdes umiddelbart efter forsøgets afslutning, og indsendes til det relevante fagministerium. Hvis fagministeriet ikke finder evalueringen tilstrækkelig til at afdække potentialet for en generel regelændring, skal ministeriet henvende sig til kommunen/regionen mhp. at evalueringen udbygges.

Spørgsmål mv.

Generelle spørgsmål vedr. udfordringsretten kan rettes til Social- og Indenrigsministeriet på udfordringsret@sim.dk.

Spørgsmål til konkrete ansøgninger, afgørelser osv. bedes rettet til det relevante fagministerium. Ved tvivl om hvor spørgsmålet hører hjemme, er Social- og Indenrigsministeriet behjælpelig med at afklare dette.

Informationsmateriale, ansøgningsskema mv. kan findes på <http://sim.dk/arbejdsomraader/kommunal-og-regionaloekonomi/frikommuneforsoegog-udfordringsret/udfordringsret.aspx>